

euforija

Žvrljotine jedne male

Riječ urednika

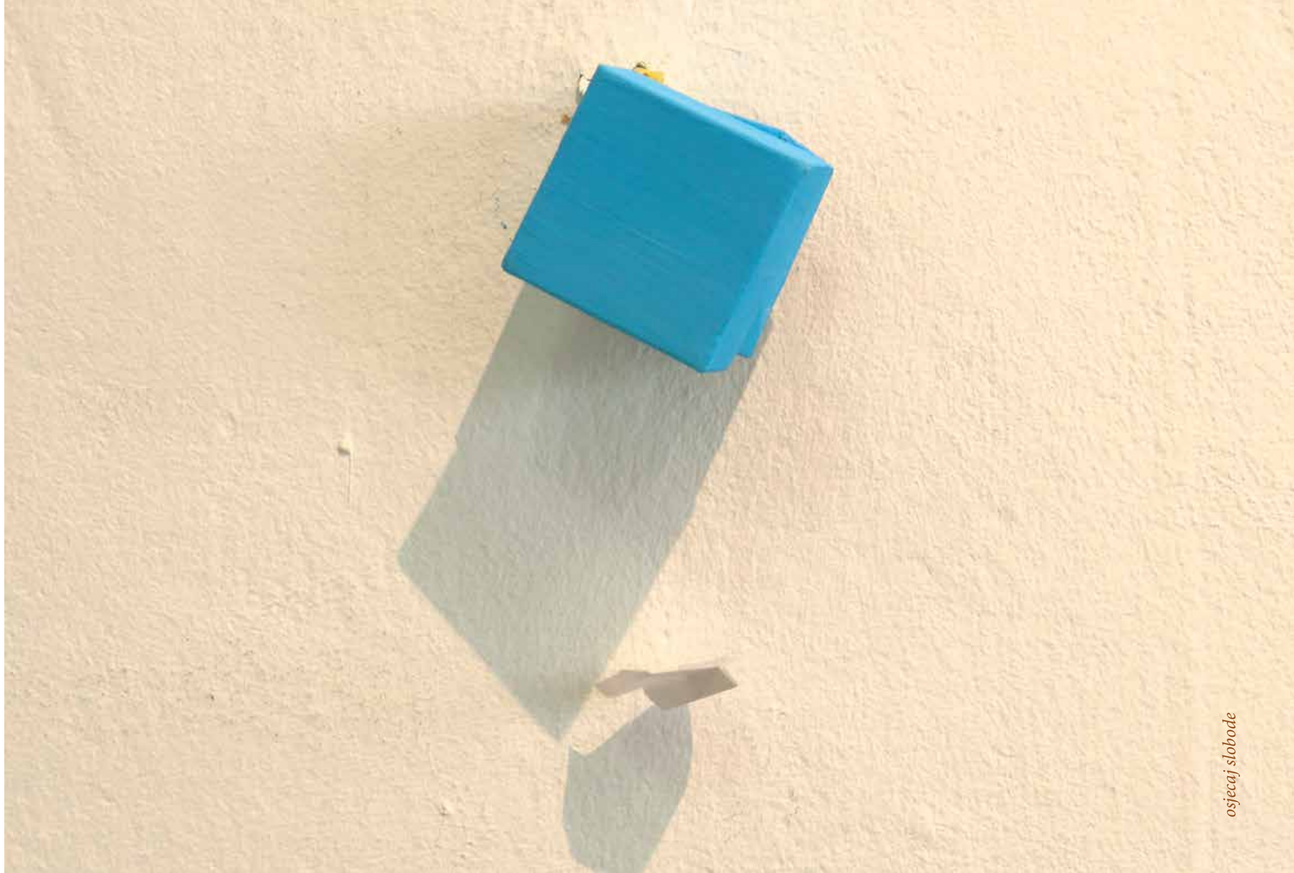
dr. sc. Željko Ključević, dr. med., spec. psihijatar

Ovakva profesionalna iskustva u prostorno-vremenskom kontinuumu rada s djecom i mladima tijekom izvanjske i zajedničke realnosti ostvaruju bazični oblik života, ali i priliku za novi početak, kako za pojedince, tako i za njihove obitelji. Mogućnosti su to za ostvarenje prilika koje mogu postati smisao cjelokupnog sanjanja, maštanja i življenja u budućnosti. Kao takva, sama publikacija predstavlja izniman uvid u savjetodavne sadržaje i procese. To je ujedno i svojevrstan izlaz iz svakodnevnog života, jedna privremena djelatnost za mladu osobu koja ima osobnu težnju, znatiželju, hrabrost, ali i vještinu samog pisanja. Pisanjem su se nastojali ukloniti konflikti u stvarnom životu te pomoći sebi da se uspostavi kakav-takav unutrašnji red i kontrola.

Zahvala svima koji su omogućili da ishod savjetodavnog rada u obliku pisanog traga pod nazivom „Žvrljotine jedne male“ ne bude samo terapijski, ljekovit, već i protkan osobnim kreativnim elementima. To nije samo pisani trag, nego i prilika ljudskim emocijama koje daju „začin životu“ da budu pretočene u riječ, a riječi u cjelovite likovne uratke. Likovnost je nastala i ovom prigodom u mladom mozgu, u njegovoj reakciji na svijet, a ne samo u samom vidljivom svijetu koji u nekom trenutku postaje univerzalan za sve nas. Tekstovi dobivaju na značaju i zbog vizualnog doživljaja neponovljivog materijala, kako to mogu uskladiti samo mlade osobe na sebi svojstven način.

Svi koji su sudjelovali u ovom procesu otkrivajući istinu o čovjekovoj prirodi i njenoj ranjivosti u najosjetljivijem razvojnom periodu života, znaju koliko to može biti zahtjevno osobno i profesionalno. Također trebamo biti i svjesni ograničenja našeg posla kao stručnjaka jer nismo uvijek u mogućnosti ispuniti sve ono što nedostaje onima koji trebaju našu pomoć, ali možemo biti prisutni i dostupni onda kada nas trebaju, otvarajući im prostor za mentalnu katarzu na njihov kreativan način.

Savjetovalište za djecu i mlade od 2003. god djeluje pri Službi za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije i tijekom proteklih godina postalo je prepoznatljivo mjesto otvorenih vrata gdje pomoć mogu zatražiti roditelji za sebe ili za svoju djecu bez uputnice. Od 2014. stručni savjeti i konzultacije mladima dostupni su i na daljinu putem aplikacija kojima je osuvremenjena ponuda na području zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladih.

osjećaj slobode

Predgovor

Mirela Grbić, prof. defektologije

U prijelaznom prostoru

Tehnika pisanja olovkom na papiru u svrhu dobivanja spontanih misli i osjećaja bez straha, izbor je koji je odmah dobio svoju snagu. To je omogućilo širinu dijeljenja ideja i emocija koje su bile skrivene i zatvorene ponajviše u tijelu i umu opterećenom prikupljenim nalazima u dijagnostičke svrhe. Također, aktivnije sudjelovanje terapeuta učinilo je pristup zabavnijim, a samo klasično slušanje i savjetovanje ne tako presudnim za terapijske procese. Dodatnim motivima i razgovorima, intervencijama za mladu osobu u problemu, pisanje je postalo ljekovit medij, a način primjene „igra za moguću širu primjenu“. Medij pisanja je prihvatljiv za komuniciranje nekome tko je „previše star“ da bi mogao biti zaokupljen tehnikama igre pomoću kućica za lutke, lutki ili drugih igračaka, ili „premlad“ da bi spontano artikulirao percepcije i osjećaje nakon svih zdravstvenih poteškoća. Medij pisanja sredstvo je koje može sigurno i potpuno kontrolirati, ali mu ipak omogućuje nešto izreći (napisati) bez straha od osude. Također, pozitivan je za komuniciranje onome tko nije sklon likovnom izričaju niti dramskoj ekspresiji. Tako se kreirao i prijelazni objekt na listovima papira u proteklom vremenu, tijekom više od šezdesetak susreta, uključujući i one na daljinu zbog specifičnih mjera svjetske pandemije u čemu su pomogla ranija neposredna iskustva.

Već pri prvom kontaktu u pratnji roditelja i samostalnom susretu koji je uslijedio pri Savjetovalištu za djecu i mlade shvatila sam... bit će potrebno prilagoditi se i pronaći način koji će potaknuti komunikaciju i omogućiti buduće susrete! Otvorila sam „međuprostor“ u kojem će se moći razumjeti pa i „ponovno susresti“ nekoliko članova obitelji na način koji neće stvoriti još veću nesigurnost, paniku i otpore. Kako bi se razlog dolaska smisleno ostvario uz poštivanje vrijednosti zajedništva, ali i funkcionalnost obiteljske dinamike koja zahtijeva veću „propusnost“, roditelji su pristali sudjelovati u samo procesu po prethodnom dogovoru.

U svijetu mlade osobe u osjetljivom razvojnom periodu koji se povremeno „panično isključi i zastane“, u ne baš velikoj terapijskoj sobi koja može strah od bliskosti naglasiti, strpljivo sam čekala i osluškivala.. Savjetodavni rad zahtijevat će zasigurno drugačije alate i dodatna promišljanja!

Koji bi to bio najbliži način koji ostavlja sve u tjednom ritmu savjetodavnog rada i u okviru objektivnog djelovanja u zadanom okviru!? Treba to moći osjetiti osobno, gotovo nesvjesno, iskustveno, a ponajviše profesionalno. Nimalo lak pokušaj niti za djevojku koja ponešto kaže ili možda neće nakon nekih iskustava koja traju određeno vrijeme i nisu baš ugodna te ne zaslužuju povjerenje odraslih, ali niti vršnjaka, prema njenoj osobnoj percepciji.

Ono što bi se ovdje posebno trebalo naglasiti jest da se **u prijelaznom prostoru** odvijala igra pisanja, a **prijelazni objekt – tekst** se mogao okarakterizirati kao važan dio terapijskog procesa. Djeca odrastaju, mlade osobe sazrijevaju, bez obzira u kojim uvjetima i vremenima žive, a prijelazni objekti u obliku plišanih medvjedića ili dekica postepeno gube svoju važnost i značenje u njihovim životima. Ostaju pospremljeni ili skriveni negdje u ladicama, zaboravljeni negdje u škrinjama ili odloženi na policama njihovih ili tuđih soba, ali **prijelazni prostor nam ostaje za cijeli život.** Djeca, ali i odrasli koji ne uspiju uživati u igri, kroz nju stvarati, ili jednostavno ne mogu, zbog niza razloga, kreirati samu igru, imaju deficitaran prijelazni prostor koji ne omogućava razvoj zdravih obrazaca i priliku za uklanjanje smetnji u budućnosti. **U takvim prijelaznim prostorima se odvijaju: umjetnost, kultura, sport, edukacija i znanost, vjera, ali i psihoterapija.**

Život u tišini

Tiho. Tiše. Najtiše.
Šaptom šapućem beskraju.
Tiho. Tiše. Najtiše.
Po sjeni se šuljam naprijed.
Tiho. Tiše. Najtiše.
…….

M.

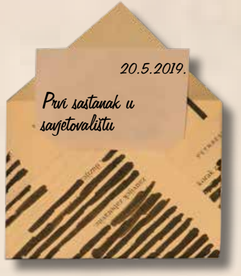

U svojoj kupaonici imam dva ogledala. U jednome vidim cijelo svoje tijelo i nisam zadovoljna, ali znam da to mogu promijeniti. U drugome bih trebala vidjeti svoje lice, ali ja ga ne vidim...

U njemu vidim sve što jesam i sve što želim biti. Moja kosa je ono što prvo uočim. Gusta je, smeđa i ravna sa sjajem koji govori o tome koliko je njegovana. Moja kosa je jedino s čime sam zadovoljna i što ne bih mijenjala. Zapravo, poprilično sam zadovoljna s cijelim svojim licem, stvarno nemam problema s njim dok si ne pogledam u oči. Tada znam da ne smijem više lagati, da si moram priznati da nešto nije u redu. Tamni podočnjaci su tu s razlogom. Ja ne spavam noću i često se znam probuditi grcajući u suzama jer sanjam o čemu ne bih smjela. Nakon toga zagledam se u ono što bi trebalo biti moja bjeloočnica. Crvena je od sati koje sam provela bacajući gnjevne riječi na papir. Tada ih ugledam jednako jasno u ogledalu. "Nedostojna. Moraš biti savršena! Što radiš od svoga života? Ostavi se pisanja." Zatim pogledam u crninu svojih očiju. Sjetim se odlaska psihologu i nalaza; i te riječi se upišu u ogledalo. "Ona je introvertirana, pokazuje znakove manjka samopoštovanja, anksioznosti, depresije i agresivnosti. Agresivnost nije prema drugima nego prema sebi." Kada pročitam tu zadnju riječ želim razbiti staklo i vrištati.

Već se dulje gledam u to prokleto ogledalo i nikako ne mogu skrenuti pogleda. Hvataju me tjeskoba i očaj, a jedna suza klizne niz moj obraz i gotovo uvijek bude praćena nesnosnom boli koja me guši.

Nekad vidim nadu za sebe i mislim da će biti bolje. S druge strane, nekad ne vidim ništa osim crnila koje sakrijem umivanjem i lažnim osmjesima pred drugima. Mrzim se gledati u ogledalo, ali za razliku od mene, ono ne laže.

Na svoj prvi sastanak s profesionalnom savjetnicom sam došla jer me tamo preusmjerila jedna psihologinja. Tijekom tog prvog sastanka malo smo se upoznale i razgovarale o mojoj dijagnozi te što ona uopće znači. Iskreno, da me netko pita da opišem taj sastanak u jednoj rečenici ne bih mogla jer ja volim dramu i pisanje. To je ono što me održava u zdravom umu i to je razlog zašto toliko želim da ovi sastanci uspiju. Iz nekog razloga misli su mi toliko nepovezane da jedva nešto uspijem napisati. Na primjer, ovo mi je sedmi pokušaj, a i zadnji. Blago rečeno, tema mi je počela ići na živce i više mi ne budi inspiraciju. Ono što se prije činilo sasvim jednostavno, sada je teško i ekstremno dosadno, a um mi luta po drugim mjestima. Želim da ovo savjetovanje uspije, ali me je i strah jer uvijek postoji ta nekakva šansa da će nešto poći po zlu. Riječi koje čujem, a nisu povezane sa mnom, su licemjerne i obeshrabrujuće. Polako sam izgubila vjeru u sve. Valjda će ovo pomoći.

Prostorija je mračna; bez izvora svjetlosti osim mene. Ja sam u sredini, ali ne vidim ništa osim blagog bijelog svjetla koje bliješti s mojih ruku. Ne znam što mi se događa. Nesigurna sam i nešto me guši. Baš kada mislim da će nestati i da će sve biti gotovo, otvore se vrata i svjetlost kakvu dosad nisam vidjela sune i zaslijepi me. Tek što mi se oči priviknu, uđe jedna osoba. Kada bolje pogledam, shvatim da je to muškarac. Znam mu ime, ali ono nikako ne izlazi iz mojih usta; prepoznajem ga, ali sleđena sam na mjestu. Odjednom on krene prema meni, a ja u pozadini čujem glas koji mi govori da to ne učinim. Već me je nesigurnost obuzela i povlačim se prema nazad - on me prati. Zid mi je već iza leđa i ne mogu dalje, a on mi i dalje prilazi - bol me počinje gušiti, a glas je sve glasniji. Ipak, čim pogledam tog muškarca u oči, ja izignoriram glas koji je već histeričan i padnem mu, bez razmišljanja, u zagrljaj. Plačem, ali se osjećam sigurnije i znam da će sve biti u redu. Koliko god ga se ja trudila zaboraviti, njegovo je lice i dalje tu, a njegovo mi ime bježi.

Sjedim i čekam. Ne znam zašto, no moje tijelo je napeto i tu je jedna doza krivnje. Znam gdje sam. U bolnici sam, ali nekako nitko nije svjestan da se tu nalazim. Prozirna sam i neprimjetna, ali znam da čekam nekakve bitne vijesti. Do mene sjedi moja sestra i bez obzira na moje pokušaje, kada god započnem razgovor, ona me ne čuje i ne vidi. Prsa me bole i želim vrištati. Baš kad sam već i izgubila nadu, vrata ispred mene se otvore i izađe doktor. Standardan je i ne odudara, ali na licu mu je teška bol. On otvara usta, a ja sam spremna slušati. "Jako mi je žao, gospođice, ali nismo uspjeli spasiti vašu sestru." Ona se raspala kraj mene i htjela sam je utješiti, ali sve što sam pokušala napraviti bilo je uzalud; moje ruke su prolazile kroz nju. Tada sam shvatila da mene nisu uspjeli spasiti.

Nešto, nekakva opna je pukla u meni. Gubim sliku o sebi i obuzima me nešto tako moćno što mogu nazvati samo bijesom. Želim vrištati i razbijati, želim u jednu ruku pobijediti i nadvladati nekoga, ali ne znam koga. Svaki komad suđa koji sam danas oprala želim sa zadovoljstvom baciti o pod i slušati kako se lomi, krši i razbija. Želim se i smiriti u drugu ruku jer me strah da ne napravim nešto što ću požaliti, ali se osjećam jadno i isprazno. U zadnje vrijeme i sam spomen sela me tjera na povraćanje. Samo želim ležati u mračnoj sobi i biti ostavljena na svojim mislima.

Koliko god da sam priželjkivala trenutke mira i svršetak obveza, toliko me je sada strah. U jednu ruku imam previše slobodnog vremena tijekom kojeg moje misli lete dalje i više, no što su tijekom škole. Gubim kontrolu te želim sate i sate provesti u svijetu koji postoji samo u mojoj glavi. Čim uhvatim sekundu, a da ne radim nešto što je hitno i bitno, nađem se u gorkom svijetu gdje me obožavaju i gdje sam ja u centru pozornosti. Svi muški me žele, a sve žene žele biti ja dok moja obitelj ispunjava svaku moju želju. Ovo me dovodi u probleme, baš kao i sad. Nisam primijetila nešto što sam očito trebala i sada se dio svijeta oko mene raspada.

Dižem se rano ujutro i nisam se naspavala. Mrzovoljna sam jer znam da me čeka dug i naporan dan. Kao zombi prođem kroz jutarnje rituale i u ranu uru sam već u crkvi. Sva sreća danas me dočekala gotova kava. U i dalje ranu uru svi smo tu i kreće planiranje dana. Dan teče, a djeca skiče, vrište, pjevaju, igraju se i mole. Mi radimo to sve s njima. U dva smo na ručku, a u tri je gotovo. Umorna sam. Želim ispaliti i odustati, ali znam da neću. Sutra ću opet biti na istom mjestu u isto vrijeme. Ne odustajem jer se umor isplati svaki put kad vidim djecu koja su sretna.

Dani su prošli ekstremno brzo. Obveze u crkvi su udarale svoj ritam. Bila sam na kampiranju na Braču. Jela sam sladoled Euforiju i sve u svemu imala dane zaokupljene druženjem i smijanjem koji, naravno, dolaze uz neispavanost. Moja zaokupljenost i čista lijenost dovode do toga da ovo pišem u zadnji tren. Slova su mi k'o jaja jer mi nešto ne dopušta da ih sporo s pomnjom ispišem. Tijelo mi bruji s planiranim i neisplaniranim planovima, problemima i obvezama.

Nakon skoro dva mjeseca da nismo imale nikakve komunikacije osim pokoje slike žabe, vidjela sam se sa svojom najboljom prijateljicom. Kao i uvijek, osjećam se obnovljeno – ona stvarno zna prepoznati kada se ja ne osjećam dobro i ujedno mi i pomoći s tim. Ona, ne samo meni, nego i drugima zna olakšati dušu i napraviti da se ta osoba osjeća voljeno.

Nigdje nije bilo naporne rodbine niti osoba koje bi nam na ikakav način proturječile i rekle nam da smo u krivu. Nije bilo nikoga. Samo nas dvije. Samo smijeh i priča. Stvarno pomogne kad se osjećaš kao da ti se cijeli svijet srušio.

Osjećaj je famozan.

Tako sam se radovala i nadala jednom događaju na kraju mjeseca, a sad sam skršena. Trebali smo ići, a ipak nećemo. U jednu ruku sam jako tužna jer sam mislila da ovo zaslužujem. Od sviju ne krivim Organizatora-Naše-Ekipe. On nije kriv zato što je jedini na ovom teritoriju. Krivim Organizatora. Zar naša grupa nije zaslužila nagradu? Zašto mi patimo!?! Zar mi nismo vrijedni truda? Razočarana sam...

Dragi izgubljeni snovi,

pišem vam pismo jer mi mnogo toga nije jasno i tražim objašnjenje i odgovore. Gdje ste nestali; svi u svojoj nevinosti i dječjem blještavilu? Zar ste se stvarno mijenjali za odraslost? Prije je samo trebalo da zamahnem čarobnim štapićem i nađem se u svijetu bajki gdje sve svjetluca i vilina krila mi se smiju, a zvonki glas djece je u pozadini i pjeva mi uspavanku. Leptiri lepršaju od cvijeta do cvijeta i sve je divno, sve je mirno.

Pogledajte me sada, pogledajte! Noću se vrtim i ne nalazim mira, a čak i kad zaspim proganjanju me lica ne ostvarenih i neostvarivih snova. Imam osjećaj kao da se utapam i gasnem. Nema mi spasa. Čarobni štapić zamijenio je mobitel, a svijet bajki neko crnilo što me guta iz dana u dan. Nema više svjetlucanja, doli sunca koje ne volim, a osmijeh vilinih krila zamijenio je bolni vrisak moga srca. Nekada slušah te zvonke uspavanke, a sada metal i pop pune moje uši. Taj leptir što je prije lepršao ispred mene sada umire prije nego što stigne iz kukuljice izaći i sve je tmurno, sve je divlje.

S poštovanjem,

Nepoznati Nitko

Bila sam na svadbi ovaj vikend. Bilo je divno; hrana ukusna, muzika dobra, a mlada prelijepa. Skoro pa cijela večer je bila kao iz bajke. Što sad kad me zanima bi l' ja to mogla imati? Znam, nije loše maštati i nadati se, ali ja nikad nisam uspjela nešto takvo izmaštati bez da sebe uz put ne pokušam uništiti. Za pir osim mene potreban je mladoženja. Za mladoženju je potreban zaručnik, a za zaručnika ozbiljnija veza. Hoću li je ja ikada imati, strah me je te obveze. Haljina mladoj prelijepo stoji, a hoće li meni? Mlada se stalno smije, a hoću li ja to moći?

anksioznost

Moj 17. rođendan je prošao, a ja se ne osjećam drugačije osim što imam više para koje sam dobila za njega. U jednu ruku je čudno, bliže sam punoljetnosti koja se i dalje čini tako daleko i u 3. sam razredu, a ipak ja ne osjećam nikakvu veliku promjenu na sebi osim toga što sam prehlađena i samo želim spavati. Baš je čudan ovaj svijet gdje godine znače nešto, a ne mijenjaju ama baš ništa.

"Život je kratak, prekrši pravila. Oprosti brzo, ljubi polako. Voli istinski. Smij se nekontrolirano i nikada nemoj žaliti ni za čim što te nasmijalo." – Mark Twain

"Mudra djevojka ljubi, ali ne voli, sluša, ali ne vjeruje, odlazi prije nego što je ostave." – Marilyn Monroe

"Veliku snagu ima onaj koji može prešutjeti i kada je u pravu." – Marko Porcije Katon

"Ljubav se rodi, živi i umire u očima." – William Shakespeare

"Sjećanje je jedini svjedok da si imao nekoga tko možda i nije bio tvoj." – Sergej Aleksandrovič Jesenjin

"Osjećati se nevoljenim najgore je siromaštvo na zemlji." – Majka Terezija

"Srce ima svoje razloge koje razum ne poznaje." – Blaise Pascal

"Stvari nisu ni dobre ni loše. Samo ih razmišljanje čini takvima." – William Shakespeare

"Rana koja se krije, sporo i teško zacjeljuje." – Ivo Andrić

Tvoj život je rat, moj ljubljeni...
Što god ja učinila, ti živiš za njega,
A ne za mene – nikad za mene.
Hladan si i bezosjećajan.
Nekad, u trenucima smutnje,
Rat izgubiš iz vida i čini mi se—
zaista mi se čini kao da me vidiš,
Ali nisi stvarno. Za tebe
Ja ne postojim.

Moj ljubljeni, kad bi barem
Ti primijetio da je moj život rat.
Zašto tražiš bitke u službi drugih
Kad možeš biti tu i pomoći meni.
Zar su ti kapi krvi toliko privlačne
Da ne vidiš bistre suze na obrazu mom?
Voljeni, zar ne vidiš suze
na licu samotne kraljice?

Tvoj šator zaudara po barutu i znoju,
Uši su ti ispunjene zveckanjem metala
I krikovima ljudi. Urlik!!!
Zar si tako bezosjećajan, dragi moj?
A kad nisi u ratnom dimu i boli
I dalje si mi daleko
Na svom veličanstvenom tronu.

Čekam te, zar ne znaš to?
Sama sam u zarobljeništvu ovom,
Tužnim odajama koje sam nekad dijelila s tobom
Lomim se negdje duboko –
Duboko u nutrini svojoj,
dok čekam da ti mjesto ratu
U srcu zauzme ljubav.

"Pobjeda! Pobjeda!" kliču ljudi.
Još jednom si pobijedio
U beznačajnom ratu,
A tvoja kćer te ne zna kao tatu.
Ti si njoj kralj, vladar
U kojeg gleda s divljenjem,
Ali ljubav... Ne daj Bože
Da to ona od tebe osjeti.

Nadala sam se mnogim stvarima
Kad si me odabrao za svoju ženu.
Nisam mislila da ću ti biti cijeli svijet,
Znala sam da je kralju narod prvi,
Ali mislila sam da ću bar zavrijediti
Pogled poštovanja kao majka,
Pogled ljubavi kao žena,
Pogled potrebe kao kraljica.
Unatoč mojim nadama i željama
Ti ćeš uvijek u životu voljeti rat

nostalgija

U prostoriji sam s puno ljudi,
Ali nitko me ne čuje.
Bjesnim u dubini,
A na površini se smijem.
U meni vlada takav nemir,
A izgledam kao da mi se spava.

Uši mi slušaju škripavi glas,
Ali zapravo čuju čaroban šapat.
Oči mi gledaju plavog vraga,
A vide plavu vilu što lebdi.
Usta mi naizgled šute,
A zapravo vrište u bijesu.

Tresem se. Slomljene sam duše. Gledam u nebo, a ništa ne vidim. Osjećam se kao da mi se srce rasprsnulo i neutješna sam. Nakon dugo vremena moj tamni prijatelj me zgrabio i odveo u nepoznato. Kao duh što lebdi gledam svoje blijedo nesretno lice kako se previja u boli zamjenjivosti—kako nikome uistinu ne nedostaje. Gledam to bijedno stvorenje koje bi trebalo glumiti mene i ne vjerujem. Otkad ja odustajem? Otkada ja mislim da čak ni u smrti nikome neću nedostajati? Svemoćni bijes me hvata - bijes na mene—kakav prije nisam nikad osjetila. Izaziva me da progovorim, ali me moj tamni prijatelj ne pušta. Kaže mi da držim glavu visoko i da budem ponosna što nisam kao taj bijedni stvor. Sleđena sam i ne mogu se micati. Bijesna sam na sebe—bijesna! I nakon ovog pisanja i dalje se tresem. Mukla bol u grudima jedina je jasna uspomena, ali bol ostaje samo to, neutješna i neizreciva.

Glas ima dva značenja. Prvo značenje je kao izgovoreno slovo, a drugo; zvuk koji ljudi ispuštaju. Ljudi podcjenjuju moć glasa. Svi govore i pišu o tome kako netko izgleda, ali glas je to što osobu pridobiva. Primjeri za to su bezbrojni.

Svi su mi rekli kako je matematika teška. Meni osobno nije bila, ali je nikada nisam previše voljela. Naime, u osnovnoj školi izmijenjalo mi se desetak profesora iz matematike. Svi su radili površno i to me je jako smetalo. Možda je čak najbolja bila profesorica koju smo zadnju imali, ali ona je bila jako mlada, i štoviše, neiskusna. Ona nije umjela govoriti tihim glasom, a da je svi slušaju—da svi vise o njezinoj riječi. Bila je glasna, ali dosta povučena i to je dovelo do toga da je mnogi učenici iskorištavaju. Kada sam došla u srednju školu bila sam spremna na strogog profesora. Moja mi je sestra rekla da je veoma zahtjevan i da nam zadaje skoro pa nemoguće stvari. Na prvom satu, na koji se on pojavio, čim sam čula njegov glas znala sam da ne želim propuštati te satove. Glas mu je bio smiren i tih. Svi su ga pozorno slušali i vladao je učionicom. Uopće nije bio ni blizu strašan kako su ga opisali. Uz njegov glas tu je bio jedan jedva prisutan šum koji je odzvanjao tom učionicom. Nakon prvih par mjeseci mojeg školovanja u jednoj od težih škola, znala sam sve profesore prepoznati po njihovom glasu, ali uvjerljivo njegov glas je bio najsmireniji. Ulijevao je pouzdanje i smirenost kakvi se rijetko kad mogu osjetiti u učionici. Uistinu je bio predivan.

Predmet koji volim radi njegovog glasa je težak—to je činjenica. Ja pohađam najtežu školu—i to je činjenica. Glas je najmoćnije sredstvo osobe—to je osobni dojam. Uvjerljivo najmoćniji glas ima moj profesor—to je isto osobni dojam.

Kiša je prirodna pojava, nešto što se događa bez našeg utjecaja. Veoma često, kiša je vezana uz tugu i depresiju jer zbilja, što se ima voljeti? Sve je mokro, nema sunca i u većini slučajeva je jako hladno. U nekim krajevima kišu se proklinje jer je ima previše, a u nekim zato što je uopće nema. Bespravno je optužujemo, a ništa nam nije skrivila. Mnogi ne shvaćaju da je nekim ljudima kiša poput blagog balzama na ranu koja ne želi zacijeliti.

Kiša je oduvijek bila jedan od mojih najboljih prijatelja. Znala sam da, kada je tu, neću biti u tmurnoj tišini, ostavljena vlastitim mislima na milost i nemilost. Moje misli su tamno mjesto koje ne bih poželjela nikome. Tuga je uvijek prisutna u njima, pogotovo za vrijeme vrućih dana. Tužno je i žalosno, znam, ne moći ostati sam sa svojim mislima. Nekada, priznajem, moje misli mogu biti sretne, ali to se rijetko događa. Da se to dogodi puno stvari se mora poklopiti; svi u mojoj obitelji moraju biti u dobru, ne smije biti prevruće i ja moram moći ljenčariti. Kao što rekoh, rijetko se dogodi da se sve to poklopi ili bar da se dvije od te tri stvari poklope. Kada je kišno znam da će se stvari poklopiti. Svi u mojoj obitelji su prelijeni da rade bilo što korisno i samim time pustit će me da ljenčarim. Ovisno o godišnjem dobu znam da li je prehladno ili prevruće. Kada kiša pada, ja obično ležim u svome krevetu i uživam u blagom zvuku koji proizvode kapljice dok udaraju po prozorima na krovu. Svaki put, taj zvuk me polako uljulja i plovim svijetom sanjarenja. Prije, dok sam bila mlađa, bila sam princeza u zemlji bajki ili u nekom nestvarnom kraljevstvu. Sada, kada sam starija i znam da se to nikada neće dogoditi, ja razmišljam o svemu što želim promijeniti u vezi sebe. U tom svijetu ja sam puno mršavija i pametnija. Primijećena sam od strane svih koje želim da me primijete u stvarnom životu. Katkad mi takva razmišljanja dovedu suze na oči i poželim da me više nema, ali onda opet čujem taj topot vode koja udara po prozorima moga krova. Zatim pogledam u svoj bijeli, čisti strop i dopustim kiši da me polako uljulja u taj svijet. Nekada ne uspijem zamijeniti stvari koje mi se nisu svidjele u prethodnom svijetu u koji me kiša odvela, ali kada uspijem, to znači da svi koje volim su sretni i da sam ja bar jedanput glavna. I ja plovim po takvim svjetovima i divim se osobi kakva bih mogla biti, ali onda se vratim u stvarnost i shvatim kako je to nemoguće—shvatim da ja nisam nikakav genije.

Dok ja tugujem u samoći i žalim za osobom kakvom želim biti, kiša polako počne jenjavati. Gotovo je nečujna i ja naćulim uši u nadi da će me negdje povesti, ali onda čujem jedan divan glas koji šaptom zbori, „Ne gubi nadu malena, nije sve izgubljeno.“ Taj glas je drhtav i plah, ali meni daje nadu kao niti jedan drugi.

Oduvijek znam, san nije stvarnost nego je plod moje mašte. Povezan ili nepovezan, sretan ili nesretan—moj je.

Sjećam se da sam, puna dojmova o mojoj novoj školi, legla spavati. Dok sam spavala u mom umu su se odvijale strašne slike. Bila sam u učionici standardnog izgleda i čekala da profesor dođe. Strašno me boljela glava te sam se iz tog razloga naslonila na svoje ruke. Moja prijateljica, s kojom sjedim u klupi, me pitala jesam li dobro, a ja sam odgovorila da jesam. Nisam ni znala koliko sam bila u krivu. Uskoro je profesor ušao u učionicu i ja sam se s ostatkom svog razreda ustala u znak poštovanja. Dok sam ustajala, pred očima mi se zamaglilo od boli i skoro da nisam ispustila vrisak. Toliko je jako boljelo. Profesor je prvih minutu i pol malo hodao po učionici u tišini. Svi smo bili tihi, ali meni se bilo jako teško skoncentrirati se radi boli koju sam osjećala u predjelu očiju. Jedva da sam mogla gledati. Naivno sam mislila da je to normalna glavobolja koja neće utjecati na ostatak moga dana. Kada je završila profesorova šutnja izustio je dvije riječi, „Sljedeći zadatak?“ Bio je red na osobu koja sjedi ispred mene. Mislila sam u sebi, ‚Samo mi je ovo još trebalo.‘ Nadala sam se da će biti sat teorije. ‚Nema šanse da neće doći do mene, pa ja sam sljedeća...‘ I uistinu, kako sam i razmišljala, na mene je došao red. Rekao je onu svoju rečenicu i ja sam izašla s knjigom u ruci. Pogledao me je i rekao, „Riješi osamnaesti pod tri, stranica je sto četrdeset i sedma.“ Uzela sam svojih slatkih deset sekundi dok sam tražila stranicu i gledala zadatak. Kad je tih deset sekundi prošlo, okrenula sam se prema ploči i podigla ruku da zapišem zadatak. U trenutku kada sam podigla pogled pred očima mi je sijevnulo i više ništa nisam čula ni vidjela. Bila sam u nekakvoj tami. Osjećala sam veliku bol i nisam mogla disati. Ne znam koliko je dugo to trajalo, ali znam da sam bila prestrašena. Uskoro sam otvorila oči, sve me je boljelo i mogla sam disati, ali ništa nisam mogla vidjeti. Uspaničila sam se i počela plakati. Nisam znala gdje sam ni što se događa. Čula sam da je u prostoriju utrčao neznatan broj ljudi, ali ja za to nisam marila. Ništa nisam mogla vidjeti. Kada sam se napokon smirila rečeno mi je, „Gospođice, onesvijestili ste se u školi. Vaš profesor je, nakon što nije bio sposoban reanimirati vas, pozvao hitnu pomoć. Vaši roditelji...“ Bio je to smiren glas, ali mene nije bilo briga za moje roditelje. Uspaničeno sam pitala, „Doktore, zašto ne mogu vidjeti?“ Netko mi je rekao: „Bila si bez svijesti predugo. Izgleda da si ostala bez vida. Nažalost, nećeš moći više pohađati svoju školu.“ Ne znam tko mi je to rekao, ali znam da je glas bio pun boli, kao da ta osoba sebe krivi. Znam da su mi suze curile niz obraze na pomisao da nikada više neću vidjeti ljude iz svog razreda niti slušati predavanja svojih profesora. Tada sam se probudila sa suzama koje su mi lijevale niz obraze.

Dok nisam sanjala taj san nisam ni znala koliko mi znači ta škola i ljudi koje sam upoznala radi nje. Cijeli dan, nakon što sam sanjala taj san, razmišljala sam o stvarima koje su mogle ispasti drugačije. Tražila sam način na koji bi, unatoč mojoj sljepoći, bila sposobna ostati u toj školi u kojoj sam se osjećala prihvaćeno. Taj san me dozivao. Želio je da ga promijenim.

nada

Govore mi: “Budi realna!”,
Ali ja želim ljude činiti sretnima.
Govore mi: “Bori se za sebe!”,
Ali ja želim druge zaštititi.

Govore mi: “Ne možeš to!”,
Ali ja želim dokazati da su u krivu.
Govore mi: “Ne budi takva!”,
Ali ja želim biti takva.

Govore mi: “Beskorisno je!”,
Ali ja i dalje želim pomoći.
Govore mi: “Radi za novac!”,
Ali ja samo želim biti sretna.

Govore mi: “Ne sanjari!”,
Ali ja i dalje želim sanjati.
Govore mi: “Ne znaš to!”,
Ali ja samo želim biti tu za druge.

Govore mi: “Nestala je!”,
Ali ja želim vjerovati u ljubav.
Govore mi: “Ima vremena.”,
Ali što ako zakasnim?

Govore mi: “Prestani!”,
Ali ja želim vjerovati.
Govore mi: “U krivu si!”,
Ali što ako nisam?

Govore mi: ”Budi ozbiljna!”,
Ali ja želim vidjeti kako se smiju.
Govore mi: “Zaustavi se!”,
Ali ja želim nastaviti.

Tiho. Tiše. Najtiše.
Šaptom šapućem beskraju.
Tiho. Tiše. Najtiše.
Po sjeni se šuljam naprijed.
Tiho. Tiše. Najtiše.

Nošena sam tihim vjetrom što mi šapuće da hodim naprijed u tišini, da s mirom stojim sred nemira.

„Taj nemir u tebi,“ reče mi vjetar.“Taj nemir neka bude tiši.“

Ali taj nemir tiho, tiše, najtiše vlada mnome i nešto me lomi u toj mukloj tišini. Istrenirano šutim i mukom se mučim dok taj beskrajni nemir vlada mnome.

Tiho. Tiše. Najtiše.
Šaptom šapućem beskraju.
Tiho. Tiše. Najtiše.
Po sjeni se šuljam naprijed.
Tiho. Tiše. Najtiše.

Večer je, oko mene kaplje tama,
A ja sam u potpunosti sama.
Nekada, kažem, uživam u samoći,
Kažem da tad sam ona s moći.

Sama sam i sada,
Ali bez obzira koliko si kažem,
Da je sada kao nekada,
Znam da sebi lažem.

Prije, u svojoj samoći
Živjela sam na toj moći.
Sada, ona nikako ne želi proći,
I guši me svojom nadmoći.

Suze osjećam na obrazima svojim,
Žudim za društvom njihovim.
No, ja znam da rupu sam sama
Iskopala sebi onog trenutka
Kad rekla sam im: „Ne želim.“

Te riječi bijahu tihe tada,
Ali sada me love po vazda.
Krivim njih, no znala sam tad
Kao što znam i sad.
Da, kriva sam ja.

Dragi Današnji Mladi Čovječe,

pišemo ti pismo jer imamo potrebu da ti se opravdamo te da ti neke stvari objasnimo. Ne znamo ni gdje da počnemo ni kako da ovo ispravno sročimo. Ti nam vjerojatno već želiš reći kako smo naporni, ali mi mislimo da bi možda najbolje bilo da počnemo od početka.

Od pamtivijeka, naša braća, sestre i mi postojimo među mladima. Bili smo tu i vodili vas kroz život. Sad nas zaboravljate. No niste vi krivi — krivi su odrasli. Oduvijek smo dolazili u parovima, pa ću nas tako i predstaviti bez nekog posebnog reda.

Prvi koji nam padaju na pamet su Razbibriga i Veselje. Njih gubite radi njihovih suparnika Odgovornosti i Obveza. Nažalost, ne znam kako da ih vratite u svoj život jer nismo mi ti koji biraju. Znate već kako ide... vaši roditelji nisu zadovoljni s ekipom s kojom se družite (u ovom slučaju Razbibriga i Veselje) pa vas preusmjere na drugu (u ovom slučaju Odgovornosti i Obveze). Ne znamo što da vam kažemo osim da im nedostajete.

Nadalje, imamo Spokoj i Sigurnost. Oni su klimavi i ne znamo jesu li ih svi upoznali, ali nadamo se da jesu. Njih gubite zato što Briga i Katastrofa služe u korist Zla i Nemira, a mi ne uspijevamo uvijek biti jači.

Mnogi su tu još koje gubite radi nesretnih okolnosti, ali onda bi ovo bilo predugo da ih sve objašnjavamo pa ćemo u najkraćim crtama navesti najbitnije.

Snovi odlaze radi Mora. Sreća i Radost radi Tuge i Žalosti. Poslušnost radi Prkosa. Hrabrost radi Straha koji je nadilazi. Ljubav radi Zavodljivosti. Prijateljstvo radi Zajedljivosti.

Mnogo nas je, a na kraju imaš Zlo i Nemir koji rade protiv nas, Mira i Dobra.

Što da ti dalje kažemo? Za ovo malo vremena što smo odvojili da ti se obratimo, Zlo i Nemir su uništili drugih tisuću ljudi.

Do sljedećeg pisma,

Mir i Dobro

sjeta

Dragi Užurbani Čovječe,

Pišem ti pismo jer mi mnogo toga nije jasno i nadam se da ćeš mi ti objasniti. Ne znam ni gdje da počnem ni kako da ovo ispravno sročim. Ti bi mi vjerojatno rekao da požurim, ali ja imam vremena za razliku od tebe pa bi možda najbolje bilo da počnem od početka.

Od pamtivijeka, moji braća, sestre i ja postojimo među vama ljudima. Bili smo tu na samom početku. Podržavali smo vas i bodrili, čuvali i štitili. Ublažavali smo vaše boli i brisali vaše tužne suze. Veselili smo se i s vama radost dijelili. Takva je bila naša prošlost. Cijenili smo vas i zauzvrat smo bili cijenjeni. Gdje smo sad, Užurbani Čovječe? Znaš li uopće tko smo?

Moj mlađi brat zove se Poštenje. Kroz prošlost ste ga svi dobro poznavali; i stari i mladi, veleposjednici i običan puk. I svećenstvo ga je dobro poznavalo. Sada, on je tek rijetki poznanik nekog malog čovjeka. Nitko se više ne okreće za njim, niti itko s poštovanjem odzdravlja kada ga putem sretne. Znaš li kolika je njegova tuga kad shvati da je zaboravljen? Zamijenili ste ga Mitom i Korupcijom, rođacima njegovim. Glas malog čovjeka više se i ne sluša, a glas onoga koji zazvecka svojim novcem odjednom je najvrjedniji, a taj čovjek najpametniji. Shvaćaš li što se s ovim svijetom događa?

Moj najmlađi brat, po starini odmah iza Poštenja, je Povjerenje. Prije su ljudi imali vremena za njega. Vjerovali ste svojim obiteljima, pomoću njega ste zaštitili svoja mukom stečena prijateljstva. Zaboravili ste i na njega te ga zamijenili rođacima njegovim, Nepovjerenjem i Nevjericom. Oni su puno češći od Povjerenja među vama. Kada loša vijest dopre do kuće, nastaje metež dok ne ustanovite tko je zapravo kriv. Ne razgovarate međusobno. Otac i majka krive sebe, te majka, u strahu da se nešto još gore ne dogodi, postrožava svoje kriterije za cijelu obitelj. Povodom strožih kriterija nastaju svađe među djecom te sklad koji je bio izgrađen na Povjerenju je uništen. Nema ga! Nestao je samo tako, iskliznuo čitavoj obitelji iz ruku. Prijateljstvo kidate poput papira. Tako ga lako uništi vjetar koji je kleveta. Ne zastanete niti na trenutak da porazgovarate s tim prijateljem. Ne pokušate ni saznati istinu. Jadni ste postali s izlikom da nemate vremena. Nađite ga!

Mlađa sestra se zove Ljubav. Nekada davno ona je grijala vaša srca tijekom zimskih beznadnih noći i čuvala u vama Poštenje i Povjerenje. Dok ste nju cijenili i njih ste poznavali, ali nažalost vi više nemate vremena za nju. Sada, ona mora gledati to slomljeno srce djevojke čiji se dragi nije pojavio na vrijeme po tko zna koji put, a nitko od njene obitelji ne primjećuje. Moja sestra mora gledati kako jedan život, kojeg čovjek još nije primio u svoje ruke, prelazi u Božje zato što majka nema vremena za nju. Kada to sve gleda iz dana u dan, Ljubav se osjeća slomljeno i bezvrijedno. Vi nemate vremena za nju, je li tako? Sramite se!

Zatim imamo moje najmlađe sestre, blizanke Radost i Sreću. Za njima vapite u tom vašem užurbanom svijetu bez vremena, ali na krivi način. One gotovo uvijek, kao sva naporna mlađa braća i sestre, prate Poštenje, Povjerenje i Ljubav, no pošto za njih nemate vremena, one ostaju udaljene od vas. Mislite da će biti tu ako imate vremena za priskrbiti si novac, a ne shvaćate koliko ste u krivu.

A na kraju se i ja trebam predstaviti. Ja sam Organizacija i najstarija sam. Iskreno, ja sam razlog zašto nemate vremena za moju braću i sestre, ali što ću vam ja. Nego, otkrit ću vam tajnu. Ako se sljedeći dan dignete pola sata ranije i to vrijeme iskoristite da isplanirate svoj dan, shvatit ćete kako imate vremena za sve. Možete isplanirati svoj dan i večer prije. Kada to napravite, sve će se posložiti i biti kako treba. Meni ćete posvetiti dio svog vremena, a ja ću vama zauzvrat posložiti vaš dan tako što ću u red dovesti svoje rođake Obveze i Probleme. Zbog toga će Poštenje, Povjerenje i Ljubav biti spremni ponovo se s vama boriti za obitelj i prijatelje te ćete zajedno pokoriti rođake koji žive da nama unište naše trudove. Kada njih porazite, blizanke će hitro za svojom braćom i sestrom odagnati Tugu i Žalost.

Zar to nije bolje?

Nadam se da ćeš pronaći vremena da ovo pročitaš Užurbani Čovječe,

Tvoja Organizacija.

Bila je ona jedna djevojka koja kao da je došla iz zemlje snova. Njeno vitko tijelo krasila je crna, mračna, valovita kosa. Uvijek je bila raspuštena i neukrođena, leteći na sve strane u svoj svojoj divljini. Kad bi takva kosa na ikome drugome bila, ljudi bi rekli da je neuredna i raščupana, ali na njoj je bila vrhunac frizura. Vlasi su joj virile na sve strane i kod drugih bi se to zvalo ptičjim gnijezdom i pospdrno bi se na to gledalo, ali na njoj je to bio onaj zavodljiv izgled praćen rumenim obrazima koji se sjaje preplanuli suncem.

Iznad obraza su stajala dva duboka zelena oka koja su svojim izgledom privlačila svaku osobu koja bi u nju pogledala. Sjajila su se ta oka dva i uvijek u sebi nosila tu iskru koja bi te izazvala da je pokušaš uloviti. I kad bi je i pokušao uloviti našao bi se u vijavici koja bi te u nju još više uvlačila. Bila je ona uistinu predivna, trepavice su joj bile duge i guste te su kao zastori polako prelazili preko njenih predivnih očiju i zadirkivali s blagim pokazivanjem iskre samo da bi je opet sakrili i natjerali te da u nju stoljećima gledaš. Kako li je samo bila divna i oličenje nevinosti i zavodljivosti u isti tren.

Nestala je i propala. Ja sam zato kriva. Ona je bila sve što ja nisam mogla dohvatiti i sve što sam željela biti. Zvala se Jade i njen osmijeh bi sviju uvijek privukao, a mene bi pokosio, u zemlju stjerao. Sve je uvijek znala. Ona je sama po sebi bila sve, bila je blago i bogatstvo. Uvijek spremna pomoći, uvijek ono što drugi trebaju. Ja sam je uništila. Bila je jednostavno presavršena. Bolno presavršena.

Šteta što ona nikad nije postojala pred drugima nego je bila samo u mojoj glavi.

U posljednje vrijeme puno čitam o ljubavi; bilo to kroz test iz psihologije, Bibliju ili neki drugi tekst. Iskreno, kroz vrijeme, moje se mišljenje o ljubavi, kao odnosu između muškarca i žene, mijenjalo i evoluiralo da tako kažem. Prvi put sam se s takvim oblikom susrela u razdoblju od prvog do četvrtog razreda osnovne. Bože, kako mi je ljubav tada išla na živce. Mislila sam da je to nešto dosadno i naporno; izmišljeno samo da nastanu naporni i dugi tekstovi i rečenice bez imalo smisla. Kolutala bih očima na svaki spomen ljubavi i bila bi, ono: "Zar opet? Pa nek' si nađu nešto novo!"

Sljedeća evolucija u mojem razmišljanju dogodila se tijekom petog do osmog razreda. Ni to razdoblje nije bilo najbolje u mome umu. Vidite, tada sam prezirala ljubav. Tada, ona nije bila nešto dosadno nego nešto što sam mrzila iz dubine duše. Smatrala sam je licemjernom. Jedno je gledati u zaljubljene parove koji su uokolo tebe i izgledaju tako sretno, a drugo je slušati na vijestima kako je sve više nasilja između žena i muškaraca. Nisam je razumjela tada niti sam je htjela razumjeti. Sve je oduzimala; i vrijeme i sreću—ja je nisam mogla podnijeti.

Ponovo sam promijenila svoje mišljenje na kraju osmog razreda. Nisam je više mrzila, ali sam bila indiferentna prema njoj. Nije me puno primamljivala, ali sam lakše gledala i čitala o njoj. Postala je dio moje svakodnevice, ali je nipošto nisam priželjkivala niti sam htjela da se miješa u moje planove. Više se nisam prema njoj odnosila kao prema nekome koga bih trebala oslovljavati s ONA i izbjegavati svaki spomen njezina imena. Prešle smo na VI i davala sam joj određenu dozu poštovanja, ali se nisam htjela s njom zbližiti. Bila je kao onaj jedan neutralan profesor kojeg poštuješ samo zato što je profesor, a ne zato što ti je drag ili što želiš provoditi vrijeme na njegovom satu zapravo slušajući, a ne lutajući s glavom daleko, daleko, negdje u oblacima.

Da bar je tako potrajalo! Zašto nije? Život bi bio puno jednostavniji. Ima negdje, početkom drugog razreda, počela sam je oslovljavati s „ti" i zapravo se htjela s njome zbližiti. Počela mi je biti zanimljiva i uvlačiti me, tražiti. Počela sam se igrati s njom. Počela sam pisati i provoditi sate zamišljajući stvarnosti koje nikada neće biti. Bila sam zadivljena jer me nešto može tako ispuniti. Nisam se osjećala isprazno i nisam jedva čekala da sve to završi. Divila sam se pjesnicima iz davnine koji su vještim perom oživljavali svoje najdublje osjećaje i slavili taj tako divan, ali tako misteriozan osjećaj. Kako li su samo zvučali dobro, plemenito i tužno.

Zašto uvijek mora sve biti tužno? Zašto su pjesničke duše uvijek tako nesretne i zadovoljne s voljenjem iz daleka? Kako biti — kako postati nešto moćno? Kako dokazati da si je dostojan? Odgovori mi stoje negdje tu kod mene, ali ih ne mogu dohvatiti. Nikad ih ne mogu dohvatiti, baš kao što nikad nisam osjetila taj osjećaj istinski. Tako čudno sada izgleda svijet gdje je nada jedino na čemu možemo iskreno živjeti. Moram priznati: želim je — želim ljubav, ali ne znam od koga — ne znam s kim.

sreća

Čudno. Drugačije. Ne sjećam se kada sam zadnji put gledala na nekoga krajem oka moleći da on ne primijeti da ga gledam. Posve čudan osjećaj kada ti osmijeh netko izvuče samo svojom pojavom. Stojiš tamo na kraju prostorije i slušaš kako netko priča i priča... beskonačno. Kad li će više zašutjeti? Dosta ti je i misliš da želiš napustiti prostoriju i samo otići doma na malo kvalitetnog vremena nasamo s muzikom. Umorna si i iscrpljena. Ne znaš što da radiš od sebe, a onda uđe on. Za tebe nedostižan, ali netko tko zapovijeda tvojom pažnjom i znaš da nećeš otići. Budiš u sebi minutnu nadu da možeš biti ti ta koja će prizvati njegovu pozornost za tu večer. U svakom si trenutku svjesna gdje se on nalazi i što radi. Govoriš si da nisi opsesivna, ali duboko znaš da bi i to priznala samo za malo njegove pozornosti. Ništa ti nije jasno. Osjećaš se jadno i samo želiš biti u svojoj glavi i zamišljati njegovu blizinu i kako bi to moglo izgledati kad bi on na tebe obraćao malo pozornosti.

Čak i kad zatvoriš oči znaš kako izgleda. Znaš na koju mu je stranu počešljana kosa i kako se preljeva ovisno o godišnjem dobu. Znaš koje su mu boje oči i one te smiruju. Znaš njegov stil odijevanja... Zapravo, znaš svaki njegov fizički aspekt i to te ne smeta iako on u tebe ne gleda. Čudno je, je l' tako? Gori nešto u tebi i možeš zamisliti kako te drži u zagrljaju, ali onda se sjetiš da moraš biti prizemna i vratiti se u realnost. Ne želiš, ali moraš. Nitko ne smije primijetiti. Zašto si takva? Zašto želiš ono što nećeš nikada imati? Zašto si to činiš? Ja nažalost nemam odgovor na to. Ljubav, zaljubljenost, je nešto za što ja nemam vremena. Ispravak, nešto za što je mene strah imati vremena. Zašto si dopustiti da budeš ranjiva? Mene to plaši i nikada ne bih dopustila da to netko primijeti. Nitko ne smije primijetiti.

Zar nije čudno? Pišem o zaljubljenosti, a jedva da išta znam o njoj. Pišem o ljubavi, a tek je jadni figment mašte u mom umu. Ljubav bi te trebala ispunjavati toplinom, a ne strahom. Čitam puno, ali nigdje ne vidim objašnjenje za strah, bar ne ovoliko veliku dozu. Zašto je tako preplavljujuće?

Ležim u krevetu i ne vidim što se oko mene događa. Sve me boli i ne mogu hodati. Suze mi frcaju koliko boli — na Klavocinu sam. Jao meni, misli su mi jedini način da pobjegnem toj mukloj boli. Ništa više ne mogu — moram bježati od boli. Um mi nije više bistar. Slike su isprekidane — nisam više svoja — ja ovo ne mogu. Što mi se događa? Sve boli — sve je tamno.

Još uvijek boli i nema olakšanja — misli su mi nepovezane — sve je isprekidano — ne mogu i ne želim. Vrištat ću, ali nitko ne smije znati. Samo ako razmišljam znam da se mogu odvući iz ovog crnila, ali čak i s tim mislima sve je kratko. Ne mogu. Boli kao svi vrazi. Nisam dovoljno skoncentrirana ni da nešto suvislo i dugo napišem — što mi se događa? Zbunjena sam.

Više ne boli, no misli su i dalje raštrkane. U karanteni smo — tek sad dolazi do mozga. Stanje vanka je katastrofa i mene je strah. Ovo je nešto na što ja ne mogu utjecati. Ne izlazim iz kuće i relativno sam zaštićena, ali moji roditelji nisu. Ne znam što će biti, ne mogu ni znati. Nepoznato, ali nisam znatiželjna da istražim. Želim vratiti vrijeme — to je ono što ja uistinu želim. Želim da se ovo ne događa. Strah vibrira u zraku i teško je to ne osjetiti. Sve je čudno i pobrkano.

24.3.2020.

Kako se nositi s ovim, tresem se. Ovo mi je nepoznato, ali sam ipak sretna. Čudno je. Nalazim se u nekom mjehuriću koji nije puknuo. Do mene dopiru strašne vijesti, ali ja sam iznenađujuće smirena. Osjetim strah, ali se to ne očituje osim u pisanju. Puno je kraće i nema dubine. Želim iskoristiti vrijeme, ali ovo mi koristi, zato ću se truditi pisati barem malo. Malo, svaki dan.

25.3.2020.

Dani teku iz jednog u drugi, a meni nije lakše. Napetost mi je u prsima, zabrinuta sam. Ne mogu i ne želim. Sve je pobrkano, čak mi i profesori fale.

25.3.2020.

Ludim. Svijet je čudan. Hoću u školu. Ne mogu ja ovo. Neka me neko spasi iz ovog nemira u kojem se nalazim. Moji snovi su opet iznerađeni. Nemam kontrolu. Treba mi moj raspored. Hoću se smijati s ekipom u školi. Raspadam se. Nisam svoja. Sve je katastrofa. AAAArrrrgggghhhh. Ljuta sam i bijesna. Zašto se ovo događa? Strah me je. Hoću promjenu — trebam promjenu. Želim na selo. Nešto se mora dogoditi. Ja ovo ne mogu. Poludjet ću, ako već nisam.

26.3.2020.

Ovo pisanje svaki dan neće ići. Sada me i ono živcira. Nisam najstabilnija. Ja ovo ne želim. Online nastava je jedini razlog zašto funkcioniram. Inače bih skroz zaboravila koji je dan i što trebam raditi. Samo bih ležala u krevetu u blaženom neznanju. Sve je tako čudno u ovome mome svijetu. Mogu čak i putovati kroz vrijeme. Možda se korona tamo nikada nije dogodila? Učimo psihološke poremećaje iz psihologije — ne pomaže mojoj stabilnosti.

Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Ne možeš me vidjeti!
Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Ne možeš mi pobjeći!

Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Mogu te uništiti!
Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Vrijeme ti ističe!

Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Pronaći ću te!
Tik-tok, tik-tok, tik-tok
Našla sam te...

Tik-tok...
Tik-tok...
tik-tok...
tik-to...
ti...

Ne znam zašto, ali danas više nego ikad osjetim koronavirus u zraku... Svijet je strašno mjesto — to sam od prije znala, ali ovakve stvari me podsjećaju da nisam neuništiva te se više nego ikad zatvaram u svoje misli.

Čudno je... Bježala sam od njih i nisam ih voljela, a sada su mi nešto za čime žudim. Nedostaju mi ljudi koje sam prije uzimala zdravo za gotovo. Ono što pišem opet je skraćeno od straha pred drugim ljudima. Ne toliko pred drugima koliko pred samom sobom.

It's weird, ain't it?

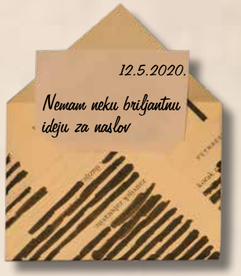

Život prolazi, a ništa mi se zanimljivo ne događa. Svijet je donekle i postao očajan. Gubim li nadu? Možda... Pravo pitanje bi bilo u što točno gubim nadu, ali ja ne bih znala reći. Nedostaje mi škola...

S vedrije strane, mise su počele pa znam da nije sve tako crno.

Ovo je kratko.

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Da si barem vjerujem. Opet me nešto tamno pritišće i drži mi glavu pod vodom. Ne mogu, neću i ne želim... Pričam li o borbi ili odustajanju...? Nisam ili jesam... Ni početka ni kraja... Želim nešto što mogu imati samo duboko u svojim tamnim snovima. To ne prestaje, ganja me i lovi. Kako da mu pobjegnem, kako da se spasim? Tko je taj koji me uopće drži tako zarobljenom? Tako poznat, ali imena daleka.

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Duboko udahni i izdahni... bit će bolje...

Mislila sam da će biti bolje — bilo je tako dobro, ali evo ga opet. Tamo u pozadini moga uma se smuca. Uživa kada mi otme moj mir i moju pažnju. Kako, netko nek' mi kaže kako? Ja ne mogu, ali želim. Smijem, ali ne smijem. Hoću, ali neću. Pa hajde više zaustavi sve! Što se smucaš okolo? Zašto te ne mogu imenovati? Skroz si drugačiji, skoro kao potpuno druga osoba. Kao da polovica mene propada u tvojim rukama, a druga polovica stoji kao sretni štit koji te čuva od okoline. Gdje sam ja tu? Zašto se gubim? Zašto?! Molim te, reci mi. Imaj toliko milosti.

Prvo, moram reći, da je ova školska godina katastrofa. Nije mi jasno kako je Ministarstvo uopće može priznati. Malo toga je kvalitetno odrađeno kad se sve zbroji.

Malo Odrađene Nastave Normalno + Štrajk + Koronavirus = Katastrofa Od Školske Godine

Koliko god se nekima činilo isplativije na ovaj način sve odraditi, meni se čini jadno. Istina, mi smo odradili kako spada, ali to nije ni blizu jačine i načina na koji inače odradimo stvari.

Jednostavno mi se ova školska godina ne sviđa. Nije kvalitetno odrađena u nekim aspektima, a za to se može kriviti samo ministarstvo.

Ugh... zbog online škole gubim volju za pisanjem jer i onako provodim previše vremena na kompjuteru.

Hoću školske klupe, papir i olovku!

Mislim da je ovo zadnje što ću napisati u ovome obliku... Ideja i živaca je sve manje, a nisam raspoložena za ovakav tip iskaljivanja mojih emocija...

Definitivno ću i dalje pisati, ali ne u ovom obliku i ne o sebi.

Sad je kraj pretpostavljam.

Je, čudno je — stranica nije započela s datumom, ali imam osjećaj da ni ne treba tako započeti. Mislila sam da je prethodni tekst zadnje što ću ja napisati, ali izgleda da nije. Iskreno, nisam ni mislila da ću ovako daleko dogurati, ni da ću imati dovoljno samopouzdanja da dam svoje žvrljotine nekom da ih čita, ali jesam. Pitanje je: je li netko uopće došao do ovdje nakon što je počeo ovo čitati, je li pročitao sve i došao do ovdje ili se nadao da je ovo kao lektira te da će kratki sadržaj i zadnje „poglavlje“ biti dosta za proći. Mislim je, al‘ ono. Nego, ovo bi trebalo ipak biti na malo ozbiljnijoj noti tako daaaa....

Odmah ću reći da ništa nije bilo kako sam ja očekivala. Ovdje sam došla iz znatiželje i sa spremnim scenarijem — ona će reći to, to i to, ja ću reći nešto drugo i ako ništa drugo bit će zabavno gledati nekoga kako me pokušava prokužiti i napraviti nešto od mene. Sve je palo u vodu jer sam dobila opciju da za svaki sastanak napišem tekst, što se odrazilo jako loše na moj scenarij zato što ja ne mogu cenzurirano pisati da me netko ubije. Susreti su tako išli, a i moji tekstovi. Od faze loše proze, pa do još gore poezije i opet nazad, nekako smo došli do ovdje. Ne mogu reći da su svi moji problemi nestali unutar ovih godinu dana jer ovo nije Disney i stvari ne funkcioniraju tako, ali mogu reći da definitivno nije gore. Razumno, još uvijek postoje dani kada je jedina stvar radi koje funkcioniram ta neopisiva želja da pred svima ostavim dojam kao da sam ja dobro, a nisam, daleko sam od toga. Ipak, neke stvari su drugačije. Postigla sam neke stvari, a neke i izgubila. Moj socijalni krug se definitivno proširio i lakše mi je bilo funkcionirati u školi i u obitelji. Ne kažem da mi stvari više ne idu na živce. Idu. Možda i više nego prije, ali sad se znam nositi s njima na način koji nije: „Strpaj to u kutiju u pozadini i ne gledaj u to više.“ S druge strane, izgubila sam svoju savršenu strukturu i kontrolu. Prije je sve išlo kako sam ja krojila ili bih se ja adaptirala promjeni tako što bih ignorirala sve emocije i svu tu „neukusnu“ prtljagu koja ide s tim. To više nije moguće i još uvijek nisam sigurna, unatoč tome što mi u savjetovalištu kažu, je li to dobra ili loša stvar. Trenutačno ni ne želim ulaziti u to tako da ću se vratiti na svoje specifično iskustvo u savjetovalištu. Vjerojatno mi je najvažnija stvar bila sloboda pisanja. Ja sam birala format, temu i kako ću to obraditi. Ja sam krojila kako će susreti izgledati i koga ću htjeti uništiti. Bilo je centrirano oko mene što je bila jako nova stvar jer inače ja izbjegavam kontakte di je centar na meni osim ako je nešto skriptirano do u zadnju riječ koju trebam reći. Uvijek mi je bilo lakše ignorirati moje vlastite probleme i fokusirati se na tuđe jer sam se voljela osjećati potrebnom. I dalje se volim osjećati potrebnom.

Sada je došao kraj mome pisanju. Teme su se malo iscrpile, a i ja. Vjerojatno ću se vratiti ovome jednom, kasnije, ali to nije sada centar. Ovo je valjda dio gdje idu moje želje i pozdravi? Što netko može i smije reći na kraju? Što se netko usudi? Ne mogu vam davati upute kojih se ni sama ne držim i mislim da bih vam bila jako dosadna. Mislim, što da kažem: „Škrabajte i gurajte pod nos nekom u savjetovalištu tako da vam to objave i osjećate se ponosno?“ Možda mi je ipak bolje citirati Cezara i reći: „Dođoh, vidjeh i pobijedih.“ Što i nije baš najiskrenije. Na kraju bi trebalo stajati: „U procesu pobjeđivanja.“ Što god. Život je previše pun uzrečica i svega toga da ja sada smišljam nešto posebno, tako da ću vam reći da sad googlate „motivacijski citati“ i trebalo bi vam izbaciti oko 207 tisuća rezultata (bar je tako meni). Tu je vjerojatno više nego dovoljno citata da vas živcira, pardon, motivira, još najmanje dvije do tri godine.

Uživajte!

sanjarenje

Recenzije

Hajdi Biuk
Split, 17.8.2020.

Da je riječ o talentiranoj osobi, jasno je iz prvih nekoliko tekstova. Ali saznanje da je sve to pisala mlada djevojka s tek napunjenih 17 godina, ono je što u nekim trenucima zapanjuje. Autorica se doima kao netko tko poprilično dobro razumije sve što se događa oko nje i u njoj, a njezina talentiranost i sposobnost da pronikne kroz površinu i zabode olovku duboko u srž, živi je dokaz toga. Ipak, iz nekog razloga, izgleda da si ne dopušta vjerovati u vlastitu vrijednost. Kako god bilo, mene je uvjerila.

Osim njezine pronicljivosti, ono što se može iščitati iz tekstova jest njezin senzibilitet karakterističan za mnoge umjetnike. Pretjerani senzibilitet blizanac je patnje, ali može roditi čuda. Način na koji transformira svoja unutarnja stanja u riječi na papiru koje ponekad i ne kažu nešto konkretno i jasno, a opet iz njih možemo shvatiti sve, zapravo je proces iscjeljenja vlastitog nesvjesnog. Za dopiranje do nesvjesnih dijelova uma nad kojima nemamo kontrolu (kao što je to „tamni prijatelj“) umjetnost je vrlo razumna tehnika. Naposljetku, nesvjesno je ono koje najbolje i razumije umjetnost, koncept, snove i simbolizam. Ono što je izrazito zanimljivo jest da se autorica bojala pisanja vlastitih misli kao dijela terapije jer je znala da tada ne može lagati i cenzurirati misli što ukazuje na dubinsku transformacijsku moć poezije i proze.

S autoricom se mogu poistovjetiti osobnim iskustvom. Pisanje je i u mom životu bio način na koji sam iznjedrila odgovore na mnoge teškoće, gotovo spontano i slučajno. A posebno mi se kao pozitivan rezultat čini njezina zasićenost od pisanja vlastitih stanja. Kod mene, to je bio znak da sam ih nadišla. Pisanje me naučilo suočiti se s vlastitim iskustvima i osjećajima direktno „na terenu“, a ne u skrovitosti vlastite sobe. Naravno, to ne znači da autorica treba prestati pisati i bilježiti svoje misli, a ni da joj u nekim trenucima neće ponovno nadoći na papir ispustiti intimnost svoje duše, ali svakako može predstavljati novo poglavlje u njezinom inspirativnom i kreativnom životu.

Usporedbom tekstova u vidu vremenskog perioda u kojem su napisani, uočljivo je da je za vrijeme ljeta bilo manje tekstova. Moguće da ju je ekstrovertirani život udaljio od uma i pretjeranog razmišljanja. Pretjeranim razmišljanjem istina se često počinje iskrivljavati što je vrlo teško izdržati bez da nam to u najmanju ruku ne pokvari raspoloženje. Iz tog razloga je važno dozirati mjeru koju možemo podnijeti, premda to značilo ponekad izići i pobjeći od vlastitog uma, ili ga silom preusmjeriti na nešto drugo. To nam daje svježinu i novu percepciju. Autorica je na sebe stavila veliki teret, čini se kao da ona ne želi pobjeći od sebe. A ipak, kad su joj oduzete škola i druženje, uočava da joj je potrebna struktura, da joj nedostaju ljudi, pa i obveze koje su je prije gušile. Vjerujem da će se mnogi mladi poistovjetiti s teretom koji školske obveze mogu predstavljati i koliko nekad (obveze ili pretjerana očekivanja) mogu udaljiti od mira, a time i sreće. S druge strane, planovi, zadatci i ciljevi su ono što nas izaziva da živimo i da se borimo. Nadam se da će autorica pronaći zanimanje u životu koje joj neće predstavljati obvezu, već će ga obavljati strastveno i prirodno. I nadam se da će njezino zanimanje uključivati pisanje jer ova mlada djevojka tek je u svom uzletu i ima puno, puno toga za dati.

Anita Pavlović,

učiteljica Hrvatskog jezika u
Osnovnoj školi Vladimira Becića Osijek

Osijek, 8. 9. 2020.

Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik kao svrhu nastave toga predmeta određuje osposobljavanje učenika za komunikaciju hrvatskim standardnim jezikom te primjenu znanja iz teorije i povijesti književnosti u tumačenju književnih tekstova. Zastane li učitelj ispred katedre i usmjeri li pogled na mlada bića pred sobom, shvatit će da ne postoji dokument koji može propisati svrhu toga predmeta u potpunosti, jer riječi nisu samo promjenjive i nepromjenjive, domaće, posuđene ili usvojene, one imaju boje i mirise, osjećaje i iskustva. Postoje riječi nježne, tople, blage koje nas usrećuju smiruju i u tuzi tješe. Postoje riječi duhovite, vedre, lepršave lake, od kojih se ljudi razblaže i smiješe – piše Zlata Kolarić Kušur.

Književni se tekst ponovno ispisuje svakim novim čitanjem kada se u dobro poznate i nepromijenjene rečenice upišu intimni osjećaji i iskustva onih koji ih čitaju. Tako javno postaje privatno štiteći svojega čitatelja pripovjedačkom instancom koja je u književnosti ponekad dovoljno ničija da bi mogla po potrebi postati svačija. Iskustvo poučavanja hrvatskoga jezika i književnosti u školi poučilo me da učenici čitajući postaju likovi iz ponuđenih romana i pripovijedaka. Osjetivši njihove strahove, lakše si priznaju svoje, promatrajući njihove postupke, dopuštaju svojim nemirima da se razbuktaju kako bi mogli izgorjeti i donijeti olakšanje i mir. Ipak, takve verbalne ispovijesti nisu česte, njih čitam iz pogleda i uzdaha, žestine kojom se odobravaju ili osporavaju postupci nekoga lika. Teško je javno govoriti sebi i o sebi, otkriti svoju nutrinu onima s kojima se možda samo dijele iste školske brige i klupe. Papir je drukčiji, on je zrcalo u čijem se odrazu vidi samo ono što želi pokazati biće ispred zrcala. Papir ne postavlja pitanja i ne traži objašnjenja, podnosi žvrljotine jednako kao i krasopis. Papir predstavlja i povjerenje, a to povjerenje ne smije iznevjeriti profesor kojemu je povjerena nečija ispovijest. Još nešto je važno, papir ne daje pokoru, ali nudi oslobođenje i iscjeljenje. Svaki put kad stojim pred papirom na koji je neki od mojih učenika upisao sebe osjećam neizrecivo poštovanje i odgovornost jer znam da moji učenici nisu došli po presudu i osudu, nego po razumijevanje. To je razumijevanje željela i autorica koja je u ovoj knjižici pred nas stavila svoje tekstove. Željela je da savjetovanje kroz koje je prolazila uspije i pritom unutarnji kaos i nemir pretvarala u ispisane retke ponekad prekinute interpunkcijama koje su točke pucanja njezinih nemira, nesigurnosti i strahova. Tako se u želji za savršenstvom, organizacijom, kontrolom i redom forma tekstova kao odraz unutarnjih stanja bijesno raspada pritom katkad vrišteći u ispisanim riječima i znakovima. Papir sve trpi i sve dopušta. U bezbrojnim pokušajima autorica ga je mogla preispitivati i nakon svakoga od njih nastajala je nova ona. Ta i takva ona suočila se sa svojim strahovima i pokazala veliku hrabrosti pišući o njima. Zato je svaki redak vrijedan. Možda je za najkraće tekstove trebalo najviše hrabrosti jer su nastajali onda kada je život zastajao u svom crnilu. Andrić piše: Rana koja se krije najteže zacjeljuje. Tvoja je draga autorice otkrivena. Pisanjem si najprije dopustila sebi da ju otkriješ. Redcima kojima se protežu i strah i bijes i potreba za (samo)prihvaćanjem počeo je tvoj proces čišćenja rane. A jednom, kad se usudiš iznijeti sve svoje pred sebe, a usudit ćeš se jer si hrabra, otpočet će zacjeljivanje.

Publikacija “Žvrljotine jedne male” nastala je kao jedan od ishoda djelovanja Službe za mentalno zdravlje pri Savjetovalištu za djecu i mlade u okviru šireg javnozdravstvenog projekta koji osigurava savjetodavni rad na individualnoj, obiteljskoj ili skupnoj razini multidisciplinarnim pristupom.

Ministarstvo zdravstva

Splitsko dalmatinska županija

Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
Služba za mentalno zdravlje
www.nzjz-split.hr
NZ mirni DR
zdravi_idejc2020

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

ŠKOLA LIKOVNIH UMJETNOSTI SPLIT

Impressum:

Publikacija: ŽVRLJOTINE JEDNE MALE

Izdavač:
Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije,
Služba za mentalno zdravlje

Za izdavača:
Prim. Dr.sc.Željka Karin, dr. med., univ. mag. spec. školske medicine; ravnateljica Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
dr. sc. Željko Ključević, dr. med., spec. psihijatar; Voditelj Službe za mentalno zdravlje
Ivan Kovačević, dipl.ing. ravnatelj Škole za dizajn grafiku i održivu gradnju Split
Ivana Korjenić, prof. hrvatskog i književnost. ravnateljica škole likovni umjetnosti

Urednik:
dr. sc. Željko Ključević, dr. med., spec. psihijatar

Predgovor:
Mirela Grbić, prof. defektologije, stručna suradnica pri Službi za mentalno zdravlje, voditeljica Odsjeka za preventivne programe

Autorica teksta:
jedna „mala“

Vanjske koordinatorice i suradnici/ce projektnih aktivnosti:
Koordinatorica u Školi likovnih umjetnosti, Split: Aleksandra Dužević, stručni suradnik, dipl. pedagog
Autorica umjetničke knjige „Neizrečene misli“: Nada Dulčić
Autorica serije slika “Osjećaji“: Leda Marinović
Mentorica: Neli Ružić, prof. stručnih predmeta
Fotografije: Pablo Neo del Castillo Ružić

Lektorica:
Victoria Vestić, mag. hrvatskog i engleskog jezika

Recenzija:
Hajdi Biuk, mag.iur.
Anita Pavlović, mag.educ.philil.croat.

Priprema i oblikovanje e-publikacije:
učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split
Marko Dragun, ing. stroj., Elza Vukičević, mag. dizajna

ISBN:978-953-8171-06-2
Split, rujan 2020.

E-publikacija

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije ne može biti objavljen ili umnožen u bilo kojem obliku ili na bilo koji način, elektronički ili mehanički bez prethodne suglasnosti izdavača i vlasnika autorskih prava.

